



DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2024/603

ze dne 18. prosince 2023

k návrhu aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu Česka v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030 a k souladu opatření Česka s unijním cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 ⁽¹⁾, a zejména na čl. 14 odst. 6 a čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 ⁽²⁾, a zejména na čl. 7 odst. 2 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

Doporučení k návrhu aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu Česka v oblasti energetiky a klimatu (NKEP) na období 2021–2030

- (1) Česko předložilo návrh aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu dne 23. října 2023.
- (2) Vzhledem k tomu, že Česko předložilo návrh aktualizace pozdě, měla Evropská komise na vypracování svého posouzení pouze omezený čas, aby stihla toto doporučení přijmout šest měsíců před tím, než mají být předloženy konečné aktualizované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu, jak požaduje čl. 9 odst. 2 nařízení (EU) 2018/1999.
- (3) Článek 3 a příloha I nařízení (EU) 2018/1999 (dále jen „nařízení o správě“) stanoví prvky, které mají aktualizované integrované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu obsahovat. V prosinci 2022 přijala Komise pokyny pro členské státy týkající se procesu a rozsahu přípravy návrhu a konečné verze aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu ⁽³⁾. V pokynech byly určeny osvědčené postupy a popsány důsledky nedávného politického, právního a geopolitického vývoje v politikách v oblasti energetiky a klimatu.
- (4) V souvislosti s plánem REPowerEU ⁽⁴⁾ a v rámci cyklů evropského semestru 2022 a 2023 se Komise výrazně zaměřila na reformní a investiční potřeby členských států v oblasti energetiky a klimatu, aby urychlením ekologické a spravedlivé transformace posílila energetickou bezpečnost a cenovou dostupnost. To se odráží ve zprávách o Česku 2022 a 2023 ⁽⁵⁾ a v doporučeních Rady pro Česko ⁽⁶⁾. Nejnovější doporučení pro zemi by měly členské státy zohlednit v konečných verzích svých aktualizovaných integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1.

⁽³⁾ Sdělení Komise o pokynech pro členské státy k aktualizaci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030 (Úř. věst. C 495, 29.12.2022, s. 24).

⁽⁴⁾ COM(2022) 230 final.

⁽⁵⁾ SWD(2022) 605 final, SWD(2023) 603 final.

⁽⁶⁾ COM(2022) 605, doporučení pro doporučení Rady; COM(2023) 603 final, doporučení pro doporučení Rady.

- (5) Doporučení Komise týkající se plnění vnitrostátních cílů podle nařízení o „sdílení úsilí“⁽⁷⁾ vycházejí z pravděpodobnosti, že členské státy dodrží cíle pro rok 2030, s přihlédnutím k pravidlům pro využívání flexibility podle uvedeného nařízení.
- (6) Cílem doporučení Komise týkajících se zachycování, využití a ukládání uhlíku (CCUS) je získat přehled o zamýšleném zavádění těchto technologií na vnitrostátní úrovni, včetně informací o ročních objemech CO₂, u nichž se plánuje, že budou do roku 2030 zachyceny, v členění podle zdroje zachyceného CO₂ pocházejícího ze zařízení, na něž se vztahuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES⁽⁸⁾, nebo z jiných zdrojů, jako jsou biogenní zdroje nebo zachycování přímo ze vzduchu; o plánované dopravní infrastruktuře pro CO₂ a o případné vnitrostátní kapacitě pro ukládání CO₂ a objemech vtláčení CO₂, u nichž se plánuje, že budou v roce 2030 k dispozici.
- (7) Doporučení Komise týkající se výkonnosti podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841⁽⁹⁾ (nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví – dále jen „nařízení o LULUCF“) se zabývají tím, jak členský stát naplňuje pravidlo nulového pasivního zůstatku na období 2021–2025 (období 1) a svůj vnitrostátní cíl pro období 2026–2030 (období 2) s přihlédnutím k pravidlům pro využívání flexibility stanoveným v uvedeném nařízení. Doporučení Komise rovněž zohledňují, že v období 1 budou případná překročení emisí podle nařízení o LULUCF automaticky převedena pod nařízení o „sdílení úsilí“.
- (8) Má-li adaptace na změnu klimatu náležitě podpořit dosažení cílů v oblasti energetiky a zmírňování změny klimatu, je nezbytné identifikovat potenciální nebezpečí, která jsou se změnou klimatu spojená, a analyzovat zranitelnost a rizika v oblasti klimatu, která mohou mít dopad na příslušné oblasti, obyvatelstvo a odvětví. Doporučení Komise týkající se adaptace zohledňují, v jaké míře Česko do svého aktualizovaného NKEP začlenilo adaptační cíle, které zohledňují klimatická rizika, jež by Česku mohla bránit v plnění cílů a úkolů energetické unie. Bez konkrétních adaptačních politik a opatření, plánovaných a prováděných, je dosažení cílů v jednotlivých rozměrech energetické unie ohroženo. V situaci měnících se klimatických podmínek vyžaduje zvláštní pozornost hospodaření s vodou, a to s ohledem na rizika narušení dodávek elektřiny, neboť povodně, vysoké teploty a sucho mají dopad na výrobu energie.
- (9) Doporučení Komise týkající se ambicí v oblasti energie z obnovitelných zdrojů vycházejí ze vzorce stanoveného v příloze II nařízení (EU) 2018/1999, který je založen na objektivních kritériích, a z hlavních politik a opatření, které v návrhu aktualizovaného NKEP Česka chybí, aby bylo možné včas a nákladově efektivním způsobem dosáhnout vnitrostátního příspěvku Česka k závaznému cíli Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů ve výši nejméně 42,5 % v roce 2030, a to se společným úsilím o jeho zvýšení na 45 % podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001⁽¹⁰⁾, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů. Doporučení Komise rovněž vycházejí z příspěvku Česka ke specifickým cílům článků 15a, 22a, 23, 24 a 25 uvedené směrnice a ze souvisejících politik a opatření k jejímu rychlému provedení ve vnitrostátním právu a uplatňování. Doporučení

(7) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26), ve znění Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/857 ze dne 19. dubna 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a nařízení (EU) 2018/1999 (Úř. věst. L 111, 26.4.2023, s. 1).

(8) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32).

(9) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ze dne 30. května 2018 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 1), ve znění Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/839 ze dne 19. dubna 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2018/841, pokud jde o oblast působnosti, zjednodušení pravidel pro vykazování a zajištění souladu a stanovení cílů členských států pro rok 2030, a nařízení (EU) 2018/1999, pokud jde o zlepšení monitorování, vykazování, sledování pokroku a přezkum (Úř. věst. L 107, 21.4.2023, s. 1).

(10) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652 (Úř. věst. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

rovněž odrážejí význam rozvoje komplexního dlouhodobého plánování pro zavádění energie z obnovitelných zdrojů, a zejména větrné energie, s cílem zvýšit viditelnost evropského výrobního odvětví a provozovatelů sítí v souladu s evropským balíčkem opatření v oblasti větrné energie ⁽¹¹⁾.

- (10) Doporučení Komise týkající se vnitrostátního příspěvku v oblasti energetické účinnosti vycházejí z článku 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ⁽¹²⁾ o energetické účinnosti a vzorce v příloze I uvedené směrnice a ze souvisejících politik a opatření, kterými se provádí.
- (11) Doporučení Komise se zaměřují zvláště na cíle, úkoly a příspěvky a související politiky a opatření k naplnění plánu REPowerEU za účelem rychlého ukončení závislosti na ruských fosilních palivech. Jsou v nich zohledněny zkušenosti získané při provádění balíčku „Bezpečná zima díky úsporám plynu“ ⁽¹³⁾. Doporučení odrážejí naléhavou nutnost posílit odolnost energetického systému s ohledem na povinnosti vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky ⁽¹⁴⁾ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 o bezpečnosti dodávek zemního plynu ⁽¹⁵⁾ a v souladu s doporučením Komise o ukládání energie ⁽¹⁶⁾.
- (12) Doporučení Komise zohledňují potřebu urychlit integraci vnitřního trhu s energií s cílem zvýšit úlohu flexibility a posílit postavení spotřebitelů a zajistit jejich ochranu. Zohledňují rovněž důležitost zjištění počtu domácností trpících energetickou chudobou v souladu s požadavky článku 3 nařízení (EU) 2018/1999 a doporučení Komise (EU) 2023/2407 ⁽¹⁷⁾.
- (13) Doporučení Komise odrážejí význam zajištění dostatečných investic do výzkumu a inovací v oblasti čisté energie s cílem podpořit jejich rozvoj a výrobní kapacity, včetně vhodných politik a opatření pro energeticky náročná průmyslová odvětví a další podniky, a dále potřebu zvýšit kvalifikaci pracovní síly pro průmysl s nulovými čistými emisemi s cílem upevnit v Unii silnou, konkurenceschopnou a čistou ekonomiku.
- (14) Doporučení Komise vycházejí ze závazků přijatých v rámci Pařížské dohody, pokud jde o postupný útlum využívání fosilních paliv, jakož i z důležitosti postupného ukončování dotací na fosilní paliva.
- (15) Doporučení Komise týkající se investičních potřeb navazuje na její posouzení, zda návrh aktualizovaného plánu poskytuje celkový přehled investičních potřeb k dosažení cílů, úkolů a příspěvků pro všechny rozměry energetické unie, zda uvádí zdroje financování a rozlišuje přitom soukromé a veřejné zdroje a zda jsou investice, které plán uvádí, v souladu s plánem ČR pro oživení a odolnost, českými plány spravedlivé územní transformace a doporučeními pro Česko na období 2022–2023 vydanými v rámci evropského semestru, a zahrnuje důkladné makroekonomické posouzení plánovaných politik a opatření. NKEP by měl zajistit transparentnost a předvídatelnost vnitrostátních politik a opatření, aby se posílila investiční jistota.

⁽¹¹⁾ Sdělení o Evropském akčním plánu pro větrnou energii, COM(2023) 669 final ze dne 24. října 2023, a sdělení o plnění cílů EU v oblasti obnovitelné energie na moři, COM(2023) 668 final.

⁽¹²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (přepřpracované znění) (Úř. věst. L 231, 20.9.2023, s. 1).

⁽¹³⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, „Bezpečná zima díky úsporám plynu“, COM(2022) 360 final.

⁽¹⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ze dne 5. června 2019 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a o zrušení směrnice 2005/89/ES (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010 (Úř. věst. L 280, 28.10.2017, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Doporučení Komise ze dne 14. března 2023 o ukládání energie – podpora dekarbonizovaného a bezpečného energetického systému EU (Úř. věst. C 103, 20.3.2023, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Doporučení Komise (EU) 2023/2407 ze dne 20. října 2023 týkající se energetické chudoby (Úř. věst. L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

- (16) Doporučení Komise odrážejí zásadní význam širokých regionálních konzultací a zajištění včasné a inkluzivní konzultace o plánu, včetně účinné účasti veřejnosti s dostatečnými informacemi a časovým rámcem, v souladu s Aarhuskou úmluvou ⁽¹⁸⁾.
- (17) Doporučení Komise týkající se spravedlivé transformace odrážejí posouzení toho, zda český plán dostatečně podrobně identifikuje příslušné sociální dopady klimatické a energetické transformace a její dopady na zaměstnanost a dovednosti a zda popisuje odpovídající doprovodné politiky a opatření, které spravedlivou transformaci podporují, a zda současně přispívá k prosazování lidských práv a genderové rovnosti.
- (18) Doporučení Komise Česku vycházejí z posouzení jeho návrhu aktualizovaného NKEP ⁽¹⁹⁾, které se zveřejňuje souběžně s tímto doporučením.
- (19) Česko by mělo tato doporučení náležitě zohlednit při vytváření konečné verze svého aktualizovaného integrovaného NKEP, který má být předložen do 30. června 2024.

Doporučení týkající se souladu s unijním cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace

- (20) Podle nařízení (EU) 2021/1119 (evropský právní rámec pro klima) je Komise povinna posoudit soulad vnitrostátních opatření s cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace. Soulad opatření Česka s těmito cíli již Komise posoudila ⁽²⁰⁾. Níže uvedená doporučení z uvedeného posouzení vycházejí. Česko by mělo tato doporučení náležitě zohlednit a naplnit je v souladu s evropským právním rámcem pro klima.
- (21) Zatímco unijní čisté emise skleníkových plynů (včetně emisí z využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) a s výjimkou mezinárodní dopravy) vykazují celkově sestupný trend, který v zásadě odpovídá lineární trajektorii k dosažení cíle Unie v oblasti klimatu do roku 2030 ve výši –55 % a unijního cíle dosažení klimatické neutrality do roku 2050, tempo snižování emisí se musí urychlit a je nezbytné, aby členské státy přijaly příslušná opatření. Jednotlivé členské státy dosáhly různého pokroku, přičemž jsou patrné některé odvětvové výzvy a slabiny, které je zapotřebí neprodleně řešit. Z posouzení provedeného na základě dostupných informací vyplývá, že pokrok při plnění unijního cíle klimatické neutrality se v případě Česka jeví jako nedostatečný. Klíčové pro uskutečnění hospodářské transformace, která je potřebná k dosažení uvedeného cíle, jsou spolehlivé dlouhodobé strategie.
- (22) Pro účinnou adaptaci v potřebném rozsahu a ve všech exponovaných odvětvích je nezbytná správní a koordinační struktura vybavená jasným mandátem a mající politickou podporu na vysoké úrovni. Tato struktura může zahrnovat meziresortní pracovní skupinu nebo výbor. Adaptační politiky by se měly zaměřit na oblasti nebo odvětví, které jsou vůči změně klimatu obzvláště zranitelné nebo jejichž činnosti jsou klíčové pro odolnost jiných odvětví nebo které mají značný význam pro národní hospodářství nebo veřejné zdraví. Přednostně je zapotřebí se zaměřit na dopady a rizika, u nichž se očekává, že ovlivní kritickou infrastrukturu nebo systémy s dlouhou životností nebo že systémy ovlivní nevratně, s přihlédnutím k interakci se socioekonomickým rozvojem nebo jinými neklimatickými faktory. Prostředky na adaptaci lze získat z různých nástrojů financování EU. Při sestavování vnitrostátních plánů v rámci příslušných fondů EU by členské státy měly zvláštní pozornost věnovat otázkám odolnosti vůči změně klimatu. Žádný z výdajů by neměl poškozovat adaptaci: to znamená že by neměl zvyšovat zranitelnost příjemců ani jiných subjektů. Investiční potřeby v oblasti adaptace na změnu klimatu se zvyšují a v příštích desetiletích porostou ještě rychleji. Lepší financování by mělo být doprovázeno dostatečnou kapacitou a odbornými znalostmi nezbytnými pro správu a provádění, aby se zajistila kvalita výdajů a absorpční kapacita a nedocházelo k nevhodnému přizpůsobení. Kromě veřejného a soukromého financování by bylo možné zvážit také využití inovativních nástrojů financování cestou spolupráce se soukromým sektorem a finančními institucemi.

⁽¹⁸⁾ Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně ve věcech životního prostředí ze dne 25. června 1998 (Aarhuská úmluva).

⁽¹⁹⁾ SWD(2023) 926.

⁽²⁰⁾ Zpráva o pokroku EU při provádění opatření v oblasti klimatu za rok 2023, COM(2023) 653 final, a pracovní dokument útvarů Komise o posouzení pokroku v oblasti přizpůsobení se změně klimatu v jednotlivých členských státech podle evropského právního rámce pro klima, SWD(2023) 932.

- (23) Nejohroženějšími komunitami jsou ty, u nichž je vyšší pravděpodobnost, že budou změnou klimatu zasaženy. Nerovnoměrné vystavení různých regionů a socioekonomických skupin dopadům změny klimatu a jejich zranitelnost vůči těmto dopadům mají za následek, že se již existující nerovnosti a zranitelnost prohlubují. Nerovnoměrnou zátěž spojenou s klimatickými riziky by měla snížit spravedlivá odolnost; ta by také měla zajistit, aby byly přínosy adaptace rozděleny spravedlivě. Klíčovým prvkem pro předcházení potenciálním škodám nebo pro jejich zmírnění, pro využití příležitostí a pro zvládnání důsledků je systémová schopnost přizpůsobit se změně klimatu. Fyzické dopady změny klimatu se vyvíjejí rychleji, než se očekávalo. Na všech úrovních státní správy a ve veřejném i soukromém sektoru je třeba dosáhnout pokroku v adaptační kapacitě a k tomu je potřebné větší povědomí o zranitelnosti a rizicích. Aktéry změn jsou zúčastněné strany ze soukromého sektoru, neboť poskytují informace, zdroje, kapacity a financování. Místní úroveň má pravomoci, které mohou mít na odolnost vůči změně klimatu širší dopad. Velký význam má vypracování a provádění adaptačních politik na nižší než celostátní úrovni.
- (24) Účinné a nákladově efektivní možnosti přizpůsobení se změně klimatu a jejího zmírňování nabízejí přírodě blízká řešení, je-li jejich zavádění podporováno strategickými rámci, politikami a financováním. Tato řešení lze realizovat samostatně nebo je lze začlenit do jiných adaptačních a zmírňujících opatření v kombinaci s technologickými nebo infrastrukturními řešeními. Při realizaci musí být zohledněna složitost ekosystémů a předpokládané účinky změny klimatu, místní kontext, související zájmy a hodnoty i socioekonomické podmínky,

DOPORUČUJE ČESKU:

POKUD JDE O NÁVRH AKTUALIZOVANÉHO VNITROSTÁTNÍHO PLÁNU V OBLASTI ENERGETIKY A KLIMATU PODLE NAŘÍZENÍ (EU) 2018/1999

1. Stanovit další politiky a opatření, které budou nákladově efektivní, zejména v odvětví dopravy a budov, a pro emise jiné než CO₂, včetně metanu, N₂O a F-plynů z průmyslových procesů a používání produktů, zemědělství a nakládání s odpady, aby se podařilo překlenout předpokládanou mezeru ve výši 7,3 procentního bodu a splnit vnitrostátní cíl v oblasti skleníkových plynů ve výši -26 % v roce 2030 ve srovnání s úrovněmi roku 2005 podle nařízení o „sdílení úsilí“. Poskytnout aktualizované projekce, aby bylo patrné, jak stávající a plánované politiky zajistí splnění cíle, a aby se v případě potřeby stanovilo, jak budou k dosažení souladu využity možnosti flexibility, které nařízení o „sdílení úsilí“ nabízí. Doplnit informace o politikách a opatřeních a v této souvislosti jasně vymezit jejich oblast působnosti, harmonogram a pokud možno očekávaný dopad na snížení emisí skleníkových plynů, a to i v případě opatření v programech financování Unie, jako je společná zemědělská politika.
2. Určit objem emisí CO₂, které by mohly být do roku 2030 každoročně zachyceny, včetně zdroje.
3. Stanovit konkrétní cestu k dosažení vnitrostátního cíle v oblasti LULUCF stanoveného v nařízení (EU) 2018/841. Zahrnout další opatření v odvětví LULUCF a podrobně popsat jejich časový plán a rozsah a kvantifikovat jejich očekávané dopady, aby se zajistilo, že pohlcení skleníkových plynů bude účinně sladeno s cílem EU pro čisté pohlcení do roku 2030 ve výši -310 milionů tun ekvivalentu CO₂ a s vnitrostátním cílem pro pohlcení ve výši -827 kiloton ekvivalentu CO₂ stanoveným v nařízení (EU) 2018/841. Poskytnout jasné informace o tom, jak jsou veřejné prostředky (jak unijní fondy, včetně společné zemědělské politiky, tak státní podpora) a soukromé financování prostřednictvím režimů uhlíkového zemědělství důsledně a účinně využívány k dosažení vnitrostátního cíle pro čisté pohlcení. Poskytnout informace o stavu a pokroku, kterého má být dosaženo při zajišťování zlepšení směrem k vyšším úrovním přesnosti/zeměpisně přesným souborům údajů pro monitorování, vykazování a ověřování v souladu s částí 3 přílohy V nařízení (EU) 2018/1999.
4. Poskytnout doplňující analýzu příslušné zranitelnosti a rizik v oblasti klimatu, pokud jde o dosažení vnitrostátních cílů, úkolů a příspěvků a politiky a opatření v jednotlivých rozměrech energetické unie. Lépe popsat a kvantifikovat vazbu na konkrétní cíle a politiky energetické unie, které by adaptační politiky a opatření měly podporovat. Dostatečně podrobně stanovit další adaptační politiky a opatření, které napomohou tomu, aby Česko splnilo své vnitrostátní cíle, úkoly a příspěvky v rámci energetické unie.
5. Zvýšit ambici, pokud jde o podíl obnovitelných zdrojů energie, tak aby činil nejméně 33 % a přispěl k dosažení závazného cíle Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů pro rok 2030 stanovenému v čl. 3 odst. 1 směrnice (EU) 2018/2001, po úpravě podle vzorce uvedeného v příloze II nařízení (EU) 2018/1999. Uvést orientační trajektorii, která dosahuje referenčních bodů pro roky 2025 a 2027 podle čl. 4 písm. a) bodu 2 nařízení (EU) 2018/1999.

6. Poskytnout odhadované trajektorie a dlouhodobý plán zavádění technologií v oblasti energie z obnovitelných zdrojů v příštích deseti letech s výhledem do roku 2040. Zahrnout orientační cíl pro inovativní technologie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030 v souladu se směrnicí (EU) 2018/2001 v platném znění. Zahrnout konkrétní cíle přispívající k orientačním dílčím cílům v oblasti budov a průmyslu pro rok 2030. Zahrnout závazné cíle v oblasti vytápění a chlazení na období 2021–2025 i 2026–2030 a orientační cíl pro dosažení navýšení stanovených v příloze IA směrnice (EU) 2018/2001 v platném znění. Zahrnout orientační cíl v oblasti dálkového vytápění a chlazení na období 2021 až 2030. Zahrnout dílčí cíl pro pokročilá biopaliva a paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu používaná v odvětví dopravy do roku 2030.
7. Zahrnout podrobné a kvantifikované politiky a opatření způsobem, který umožní včasné a nákladově efektivní dosažení svého vnitrostátního příspěvku k závaznému cíli Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů ve výši nejméně 42,5 % do roku 2030, s ohledem na společné úsilí o jeho zvýšení na 45 %. Zejména popsat, jak hodlá urychlit povolování, a podrobně uvést technologie obnovitelných zdrojů, pro něž plánuje určit „oblasti pro zrychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie“ s rychlejšími a jednoduššími postupy. Popsat, jak hodlá urychlit zavádění obnovitelných zdrojů prostřednictvím přijetí smluv o nákupu elektřiny z obnovitelných zdrojů, záruk původu a rámce na podporu samospotřeby a společenství pro obnovitelné zdroje. Poskytnout další informace o tom, jak hodlá urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie a postupné ukončování využívání fosilních paliv v odvětví vytápění a chlazení a v oblasti dálkového vytápění a chlazení v souladu se směrnicí (EU) 2018/2001 v platném znění. Zahrnout další podrobná opatření týkající se rámce na podporu vyšší integrace mezi elektroenergetickými sítěmi a sítěmi vytápění a chlazení.
8. Zahrnout další opatření na podporu udržitelné výroby biometanu, a to s ohledem na potenciál a výrobu udržitelného bioplynu/biometanu v Česku, profil spotřeby zemního plynu a stávající infrastrukturu a na využívání digestátu a biogenního CO₂.
9. V co největší možné míře poskytnout očekávaný harmonogram kroků vedoucích k přijetí legislativních a nelegislativních politik a opatření, kterými se ustanovení směrnice (EU) 2018/2001 v platném znění provádějí ve vnitrostátním právu a uplatňují, zejména pokud jde o opatření uvedená v předchozích bodech.
10. Zahrnout objem snížení spotřeby energie, kterého mají dosáhnout všechny veřejné subjekty, v členění podle odvětví, a celkovou podlahovou plochu vytápěných nebo chlazených budov ve vlastnictví veřejných subjektů, které mají být každoročně renovovány, nebo odpovídající roční úspory energie, jichž má být dosaženo.
11. Uvést úplné politiky a opatření k dosažení vnitrostátních příspěvků v oblasti energetické účinnosti a popsat, jak bude naplňována zásada „energetická účinnost v první řadě“. Specifikovat robustní programy financování a režimy podpory v oblasti energetické účinnosti, které jsou schopny mobilizovat soukromé investice a dodatečné spolufinancování. Poskytnout informace o opatřeních v oblasti úspor energie, aby se zajistilo dosažení požadovaného objemu kumulativních úspor energie v konečné spotřebě do roku 2030, včetně kvantifikace opatření zaměřených na energetickou chudobu.
12. Podpořit aktualizovanou ambici dekarbonizace budov dalšími informacemi o politikách, opatřeních konkrétně zaměřených na kvantitativní odhad těchto politik a opatření z hlediska financování, nákladů a dopadů z hlediska úspor energie.
13. Podrobněji vysvětlit, jak hodlá Česko nadále podporovat snižování poptávky po plynu do roku 2030. Posílit odolnost energetického systému, zejména stanovením cíle pro zavádění skladování energie a předložením politik a opatření, kterými se naléhavá nutnost adaptace na změnu klimatu začlení do energetického systému. Specifikovat vhodná opatření zaměřená na diverzifikaci a dlouhodobé dodávky jaderných materiálů, paliva, náhradních dílů a služeb pro své reaktory typu VVER-440 a pro plánované nové jaderné zdroje a na dlouhodobé nakládání s jaderným odpadem. Poskytnout více podrobností o ohlášených plánech na rozvoj projektů malých modulárních reaktorů (SMR). Posoudit přiměřenost ropné infrastruktury (rafinérie, zásoby ropy) vzhledem k očekávanému poklesu poptávky po ropě, potřebě odklonu od ruské ropy cestou diverzifikace a k přechodu na nízkouhlíkové alternativy.

14. Předložit jasné cíle a úkoly týkající se reakce na poptávku, aby se na základě posouzení potřeb flexibility zlepšila flexibilita energetického systému, a popsat konkrétní opatření k usnadnění integrace do energetického systému v souvislosti s článkem 20a směrnice (EU) 2018/2001 ve znění směrnice (EU) 2023/2413. Posílit postavení spotřebitelů na maloobchodním trhu zahrnutím většího množství prvků týkajících se energetických společenství, samospotřeby, sdílení energie nebo společného nákupu.
15. Podrobněji rozpracovat přístup k řešení energetické chudoby tak, aby zahrnoval vyhodnocení situace domácností, které jí jsou aktuálně postiženy, a obsahoval konkrétní měřitelný cíl jejího snížení, jak požaduje nařízení (EU) 2018/1999, přičemž se zohlední doporučení (EU) 2023/2407, a související politiky a opatření. Pokud je to možné, vysvětlit, jak je energetická chudoba již nyní zmírňována využíváním stávajících opatření v oblasti cenové dostupnosti a energetické účinnosti, a to s ohledem na informace o finančních zdrojích a režimech, které jsou na tato opatření určeny.
16. Podrobněji vyjasnit vnitrostátní cíle v oblasti výzkumu, inovací a konkurenceschopnosti za účelem zavádění čistých technologií a v této souvislosti stanovit cestu pro roky 2030 a 2050 na podporu dekarbonizace průmyslu a přechodu podniků na klimaticky neutrální a oběhové hospodářství. Předložit politiky a opatření na podporu rozvoje projektů pro nulové čisté emise, včetně těch, které jsou relevantní pro energeticky náročná odvětví. Popsat předvídatelný a zjednodušený regulační rámec pro povolovací postupy a způsob, jakým bude tam, kde je to potřebné, zjednodušen přístup k vnitrostátnímu financování. Poskytnout podrobné politiky a opatření, které umožní rozvoj dovedností souvisejících s čistou energií a usnadní otevřený obchod pro odolné a udržitelné dodavatelské řetězce klíčových součástí a zařízení pro nulové čisté emise.
17. Specifikovat reformy a opatření k mobilizaci soukromých investic, které jsou potřebné k dosažení cílů v oblasti energetiky a klimatu. Zlepšit a rozšířit analýzu investičních potřeb tak, aby zahrnovala komplexní a ucelený přehled potřeb veřejných a soukromých investic v souhrnu a v členění podle odvětví. Doplnit přístup „shora dolů“ pro celé hospodářství projektově specifickým posouzením „zdola nahoru“. Uvést rozpis celkových investičních potřeb s dalšími informacemi o vnitrostátních, regionálních a unijních zdrojích financování a také o soukromých finančních zdrojích, které mají být mobilizovány. Přidat stručný popis typu režimu finanční podpory zvoleného pro provádění politik a opatření, které jsou financovány z veřejného rozpočtu, a využívání kombinovaných finančních nástrojů využívajících granty, půjčky, technickou pomoc a veřejné záruky, včetně úlohy vnitrostátních podpůrných bank v příslušných režimech a/nebo způsobu mobilizace soukromého financování. Zvážit jako možný zdroj financování nákladově efektivní převodů do jiných členských států podle nařízení o „sdílení úsilí“. Poskytnout důkladné posouzení makroekonomického dopadu plánovaných politik a opatření.
18. Nastínit, jak jsou politiky a opatření obsažené v aktualizovaném plánu sladěny s českým národním plánem pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU.
19. Podrobněji vysvětlit, jak a do kdy hodlá Česko ukončit dotace na fosilní paliva.
20. Poskytnout podrobné informace o důsledcích klimatické a energetické transformace v sociální oblasti a v oblasti zaměstnanosti a dovedností nebo o jakýchkoli jiných distribučních dopadech této transformace a o plánovaných cílech, politikách a opatřeních na podporu spravedlivé transformace. Specifikovat formu podpory, dopad iniciativ, cílové skupiny a vyčleněné zdroje s ohledem na doporučení Rady ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu ⁽²¹⁾. V co největší možné míře zahrnout více prvků, které poskytnou odpovídající analytický základ pro přípravu budoucího sociálního klimatického plánu v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 ⁽²²⁾, včetně informací o tom, jak posoudit dopady systému obchodování s emisemi pro spalování paliv v budovách, silniční dopravě a dalších odvětvích na nejzranitelnější skupiny, a určit potenciální příjemce prostředků a příslušný rámec politiky. Vysvětlit, jak rámec politik stanovený v NKEP přispěje k vypracování sociálního klimatického plánu Česka a jak bude zajištěna soudržnost mezi oběma plány.

⁽²¹⁾ Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 35).

⁽²²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 ze dne 10. května 2023, kterým se zřizuje Sociální klimatický fond a mění nařízení (EU) 2021/1060 (Úř. věst. L 130, 16.5.2023, s. 1).

21. Zajistit, aby se vypracování plánu mohla inkluzivně a v přiměřeném časovém rámci účastnit veřejnost a v široké míře také místní orgány a občanská společnost. Poskytnout jasný přehled o tom, jak konzultační proces umožní širokou veřejnou účast všech příslušných orgánů, občanů a zúčastněných stran, včetně sociálních partnerů, na vypracování návrhu i konečné verze aktualizovaného plánu. Poskytnout shrnutí názorů vyjádřených různými aktéry a souhrn toho, jak jsou názory vyjádřené během konzultací v plánu promítnuty.
22. Zintenzivnit regionální spolupráci se sousedními členskými státy a v zavedených rámcích regionální spolupráce, jako je Visegrádská skupina. Vzhledem k tomu, že Česko není členem žádné regionální skupiny na vysoké úrovni zřízené Evropskou komisí, zvážit účast ve skupině na vysoké úrovni pro energetické propojení střední a jihovýchodní Evropy (CESEC), a to s ohledem na její mandát koordinovat regionální diskuse a iniciativy zaměřené na rozvoj vodíkové infrastruktury, zavádění energie z obnovitelných zdrojů a související posilování sítí a rovněž rozvoj inteligentních sítí v regionech střední a východní Evropy a jihovýchodní Evropy. Popsat, jak plánuje do roku 2025 vytvořit rámec pro spolupráci s jinými členskými státy v souladu s článkem 9 směrnice (EU) 2023/2413. Pokračovat v úsilí o podepsání všech čtyř požadovaných dvoustranných ujednání o solidaritě pro zajištění bezpečnosti dodávek plynu se sousedními zeměmi (Polskem, Slovenskem, Německem, Rakouskem).

POKUD JDE O SOULAD VNITROSTÁTNÍCH OPATŘENÍ S CÍLEM KLIMATICKÉ NEUTRALITY A SE ZAJIŠTĚNÍM POKROKU V OBLASTI ADAPTACE PODLE NAŘÍZENÍ (EU) 2021/1119

1. Zintenzivnit úsilí o zmírňování změny klimatu dosažením hmatatelného pokroku při naplňování stávajících a plánovaných politik a zvážit další, naléhavá opatření s cílem sladit očekávané snížení a projekce emisí skleníkových plynů s cílem klimatické neutrality. Úsilí by se mělo zaměřit zejména na snížení emisí z dopravy a zvýšení pohlcování v odvětví LULUCF.
2. Aktualizovat a zvýšit ambice a kvalitu vnitrostátní dlouhodobé strategie tím, že bude vyjasněn dlouhodobý cíl Česka v oblasti klimatické neutrality a že budou cíle Česka v oblasti snižování emisí a zvýšení pohlcování v jednotlivých odvětvích podloženy důvěryhodnými politikami a opatřeními.
3. Posílit správní strukturu schopnou podpořit rozhodné plánování, pokud jde o zavádění řešení pro adaptaci ve všech odvětvích, u všech skupin obyvatelstva a na všech správních úrovních, a vybavit tuto správní strukturu jasným mandátem. Zajistit, aby priority, strategie, politiky, plány a úsilí v oblasti adaptace byly přiměřené vzhledem k předpokládané budoucí zranitelnosti a rizikům v oblasti klimatu, a to na základě nejlepších dostupných vědeckých poznatků a dostupných nástrojů pro klimatické predikce a včasné varování. Klást větší důraz na otázky odolnosti vůči změně klimatu při využívání podpory z programů financování Unie, jako je společná zemědělská politika, financování politiky soudržnosti a dalších příslušných fondů EU. Finanční prostředky by měly být vynakládány tak, aby zvyšovaly odolnost vůči změně klimatu a nezvyšovaly zranitelnost (tedy tak, aby významně nepoškozovaly adaptaci). Zajistit, aby byly zavedeny mechanismy veřejného a soukromého financování adaptačních opatření a aby příslušné rozpočty byly přiměřené investičním potřebám, zejména v prioritních zranitelných odvětvích.
4. Zapojit do tvorby a provádění adaptační politiky Česka skupiny zúčastněných stran, které jsou vůči dopadům změny klimatu obzvláště zranitelné. Dokumentovat postupy a výsledky příslušných konzultací. Zlepšit koordinaci mezi jednotlivými úrovněmi správy (celostátní/regionální/místní) s cílem sladit nástroje plánování a napomoci koordinovaným intervencím zaměřeným na systémovou transformaci. Zapojit do tvorby a provádění politik a do souvisejících investic sociální partnery a zúčastněné strany ze soukromého sektoru. Dokumentovat postupy a výsledky příslušných konzultací. Zavést mechanismy, které zajistí vypracování politik na nižší než celostátní úrovni a jejich pravidelný přezkum a aktualizaci.
5. Podporovat ve vnitrostátních strategiích, politikách a plánech přírodě blízká řešení a ekosystémově založenou adaptaci a poskytovat investice na jejich zavádění.

V Bruselu dne 18. prosince 2023.

Za Komisi
Kadri SIMSON
členka Komise